

L'Envelat

A Joaquim Biosca, amic dilecte

Els veïns de Rocabrana de Mar eren una gent que no es deixava passar la mà per la cara en dues coses que constituïen, com si diguéssim, les principals manifestacions de llur idiosincràsia i formaven el conjunt antitètic de virtut i vici, tant si es considerava respectivament o al contrari. Treballaven tot l'any amb veritable entusiasme i així que arribava la Festa Major es divertien com si fossin uns ardits campions de la gresca i no haguessin de pensar en res més. Els habitants dels pobles propers tot era parlar de la laboriositat dels rocabrunencs, els quals d'una terra forta i aspra sabien treure allò que necessitaven per a viure i per a donar-se a conèixer en les cinc part del món.

Els mateixos que lloaven aquella virtut no sabien estar-se de blasmar l'interès que tenien a divertir-se sols per la Festa Major i de confeccionar un programa ben d'acord amb els desigs de tots els veïns de Rocabrana. Pels vilatans dels entorns era intolerable que no consultessin l'opinió dels que es consideraven amb dret a participar en les festes que els rocabrunencs costejaven amb llurs suors. I molt sovint succeïa que havien de ballar en un envelat esquifit, on amb prou feina es podien moure, que els era tramès d'una ciutat de terra endins.

Els darrers anys, l'envelat que els muntaren encara resultava més estret, fins el punt que no hi podien ballar ni una sardana. Així que la música s'iniciava, les empentes eren tan fortes que tothom suava i ningú no tenia esma de marcar un sol compàs. Van provar de ballar altres danses més anodines i les empentes seguien amb la mateixa intensitat. Aleshores llur indignació esclatà i van anar en massa a trobar l'Alcalde.

La primera autoritat local els va rebre amb els braços oberts. Els rocabrunencs li exposaren tots llurs greuges. L'envelat resultava molt petit per les necessitats coreogràfiques del poble. Si durant tot l'any treballaven i pagaven els tributs amb una puntualitat matemàtica, era just que en arribar la Festa Major tinguessin un envelat prou capaç per a ballar-hi tothom amb amplitud, sense suors ni angúnies.

L'Alcalde que, dit sia de passada, era un bon home i un excel·lent rocabrunenc, va comprendre tot seguit la raó que tenien els seus convilatans i els va prometre per a l'any següent un envelat magnífic, ample, ben decorat i amb una il·luminació ultramoderna que hauria d'ésser l'admiració de propis i estranys. Al capdamunt—els digué—hi haurà una bandera que s'ha de veure de deu hores lluny endins la mar.

Els rocabrunencs quedaren contents de les paraules i de les promeses de llur Batlle. Potser algú de més desconfiat intentà advertir-lo perquè no l'enganyessin. No s'atreví, però, a formular el dubte i tots sortiren de l'alcaldia amb la joia pintada a la cara, com si haguessin assolit la més fantàstica de les felicitats.

* * *

Passaren els mesos, i quan en mancaven pocs per la Festa Major una comissió de veïns visità de nou l'Alcalde de Rocabrana i li demanà si, tanmateix, aquell any portarien l'envelat que els havia promès. El bon home els mirà entre decebut i esperat i els va advertir que potser per aquell any encara haurien de ballar en el mateix envelat, per no estar acabat el que havia de substituir-lo. Que no dubtessin, però. Ell estava amatent, i, si bé no seria tan ample com havia pensat en el primer moment, l'envelat vindria i ballarien tant com volguessin.

Els comissionats sortiren silenciosos i amb el cap baix. Hagueren de fer molts equilibris per a explicar a llurs repre-

sentats les promeses del Batlle i encara es van haver de sentir paraules d'un gruix suficient per a fer sortir els colors a la cara. El cas fou que, bé o malament, es passà aquell any la Festa Major, mantinguts els rocabrunencs en l'esperança de veure si el següent arribaria l'hora de tenir un bon envelat capaç per a ballar-hi tots.

Finalment, quan mancaven pocs dies per la Festa Major, l'Alcalde de Rocabrana de Mar va rebre un taló de ferrocarril indicador de que li trametien, facturat en petita velocitat, el famós envelat. Va arribar just el dia abans de començar els festeigs. Tot el poble s'abocà a ajudar els homes que el muntaven. Ràpidament s'aixecaren les antenes. En la més alta s'hi col·locà la gran bandera que havia esmentat l'Alcalde. Després es desplegaren les veles i els rocabrunencs s'adonaren amb desolació que eren velles i plenes de pedassos per tot arreu. Per últim, quan l'envelat va estar llest veieren que era tan petit o més que el dels altres anys.

Una veu indignada s'alçà entre els murmuris dels que protestaven:

— Ens han enganyat!

Era una veu dolorida, profunda, que va commoure intensament els rocabrunencs. Era la veu de tot el poble decebut, la veu que expressava la sorpresa i l'indignació, la ira i el dolor de passar per una desil·lusió com aquella. El crit havia retrunyit en tots els cors com una martellada ciclòpea. I, de sobte, com si tàcitament s'haguessin entès, els rocabrunencs estriparen les veles i arrencaren les antenes i arrossegant-ho tot riera avall ho llançaren a la mar.

Des d'aleshores a Rocabrana no hi ha envelat. El ball el fan a la Plaça, prou ample per a cabre-hi tothom. Hi manquen les aranyes de llum, els cortinatges i les teles violades. En tenen prou, però, de dia amb els raigs amorosos del sol i de nit amb la blanca claror de la lluna. I si algun any plou ballen a la Casa de la Vila, mentre aquella bandera que havia de coronar l'envelat, voleia, desplegada pel vent mariner, per damunt del poble igual que una flama viva.

MARÇAL TRILLA I ROSTOLL

Mataró, Juliol de 1932.

EL MÉS GRAN ENCÍS DE L'ENVELAT

